

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 69/18

U Luxembourggu 29. svibnja 2018.

Presuda u predmetu C-426/16

Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW i
dr./Vlaams Gewest

**Sud potvrđuje da se obredna klanja bez omamljivanja mogu obavljati samo u
ovlaštenim klaonicama**

Tom se obvezom ne krši sloboda vjeroispovijedi jer joj je cilj isključivo organizirati i regulirati slobodno obavljanje obrednih klanja vodeći računa o osnovnim pravilima o zaštiti dobrobiti životinja i zdravlju potrošača životinjskog mesa

Islamski praznik prinošenja žrtve slavi se svake godine tijekom tri dana. Velik broj islamskih praktičnih vjernika smatra svojom vjerskom dužnošću zaklati životinju ili je dati zaklati, po mogućnosti prvog dana tog praznika. Meso se potom pojede u obitelji i podijeli osobama slabijeg imovinskog stanja, susjedima i članovima šire obitelji. Većina islamskih vjernika u Belgiji suglasna je sa stajalištem koje je zauzelo Vijeće teologa u okviru izvršnog tijela Islamske zajednice da se takva klanja moraju obavljati bez prethodnog omamljivanja životinja i vodeći računa o drugim obrednim propisima.

Od 1998. belgijski su propisi predviđali da se klanja propisana vjerskim obredima mogu obavljati isključivo u ovlaštenim ili privremenim klaonicama. Nadležni ministar stoga je svake godine izdavao odobrenja privremenim objektima za klanje u kojima je, kao i u ovlaštenim klaonicama, bilo dopušteno obavljati obredna klanja za vrijeme islamskog praznika prinošenja žrtve, čime se privremeno rješavao problem nedostatka kapaciteta zbog povećane potražnje u tom razdoblju.

Ministar Flamanske regije nadležan za dobrobit životinja najavio je 2014. da više neće izdavati odobrenja privremenim objektima za klanje zato što su u suprotnosti s pravom Unije, posebno s odredbama Uredbe iz 2009. o zaštiti životinja pri usmrćivanju¹. Od 2015. se sva klanja životinja bez omamljivanja, pa tako i ona koja se vrše tijekom islamskog praznika prinošenja žrtve, moraju zato obavljati isključivo u ovlaštenim klaonicama. U tim je okolnostima više islamskih udruga i krovnih organizacija džamija 2016. podnijelo tužbu protiv Flamanske regije. One su osporavale, među ostalim, valjanost pojedinih odredbi Uredbe², posebno s gledišta slobode vjeroispovijedi³. *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel* (Prvostupanjski sud na nizozemskom jeziku u Bruxellesu, Belgija), pred kojim je pokrenut postupak, odlučio je postaviti Sudu prethodno pitanje.

Sud u današnjoj presudi prije svega navodi da obredno klanje zaista potpada pod pojam „religijski obred” u smislu Uredbe. Ono dakle ulazi u područje primjene slobode vjeroispovijedi zajamčene Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Eventualne teološke razlike o tom pitanju ne mogu same po sebi osporiti njegovo kvalificiranje kao „religijskog obreda”.

Sud zatim razmatra predstavlja li Uredba ograničavanje prava na slobodu vjeroispovijedi. Podsjeća da se u Uniji životinje u pravilu smiju usmrćivati samo nakon omamljivanja. Iznimno, praksa obrednog klanja bez prethodnog omamljivanja je dopuštena ako se obavlja u klaonici za koju su

¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL 2009., L 303, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 223.)

² Radi se o članku 4. stavku 4. u vezi s člankom 2. točkom (k) Uredbe br. 1099/2009.

³ Članak 10. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članak 9. Europske konvencije o ljudskim pravima

nadležna nacionalna tijela izdala odobrenje, pri čemu ona ispunjava tehničke uvjete u pogledu izgradnje, uređenja i opreme (ti se uvjeti navode u drugoj Unijinoj uredbi⁴).

Sud navodi da to izuzeće uopće ne zabranjuje primjenu prakse obrednog klanja u Uniji, već se naprotiv njime konkretizira pozitivni angažman zakonodavca Unije da se dopusti praksa klanja životinja bez prethodnog omamljivanja kako bi se osiguralo stvarno poštovanje slobode vjeroispovijedi, posebno islamskih praktičnih vjernika za vrijeme praznika prinošenja žrtve.

Stoga, obveza da se obredna klanja moraju obavljati u ovlaštenim klaonicama ima cilj samo organizirati i regulirati, s tehničke strane, slobodno obavljanje klanja životinja bez prethodnog omamljivanja u vjerske svrhe. Takvo tehničko reguliranje samo po sebi ne može dovesti do ograničavanja prava na slobodu vjeroispovijedi islamskih praktičnih vjernika.

Obredno klanje naime podliježe ispunjavanju istih tehničkih uvjeta koji se načelno primjenjuju na sva klanja životinja unutar Unije neovisno o korištenoj metodi.

Nadalje, zakonodavac Unije pomirio je poštovanje posebnih metoda klanja propisanih vjerskim obredima s poštovanjem osnovnih pravila koja Unijine uredbe određuju u pogledu zaštite dobrobiti životinja pri usmrćivanju te zdravlja svih potrošača životinjskog mesa.

Sud na kraju ispituje tvrdnje vezane uz činjenicu da ovlaštene klaonice smještene na području Flamanske regije koje ispunjavaju uvjete iz Uredbe, ne pružaju dovoljno klaoničkih kapaciteta da bi se odgovorilo na povećanu potražnju za mesom prema *halal* standardima koja se bilježi za vrijeme praznika prinošenja žrtve.

Sud u tom pogledu podsjeća da se valjanost akta Unije mora ocjenjivati u skladu s činjeničnim i pravnim elementima koji su postojali na dan kada je taj akt donesen te da on ne može ovisiti o posebnim okolnostima konkretnog slučaja. Naime, problem koji ističe belgijski sud tiče se samo ograničenog broja općina u Flamanskoj regiji. Ne može se stoga smatrati da je taj problem neodvojivo povezan s primjenom određenog pravila u cijeloj Uniji. Povremeni problem s klaoničkim kapacitetima na području jedne regije jedne države članice zbog povećane potražnje za obrednim klanjima u razdoblju od nekoliko dana prigodom praznika prinošenja žrtve posljedica je spleta unutarnjih okolnosti koje ne mogu utjecati na valjanost Uredbe.

Sud zaključuje da njegovo ispitivanje nije pokazalo nikakav element koji može utjecati na valjanost Uredbe s obzirom na slobodu vjeroispovijedi zaštićenu Poveljom.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" 📶 (+32) 2 2964106

---

⁴ Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL 2004., L 139, str. 55.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 11., str. 3.)